

Arqueologia
Patrimoni
Documentació

MEMÒRIA

C/ d'en Raset, 17-29

Districte Sarrià – Sant Gervasi - Barcelona

CODI MUHBA: 07/14

Realització

ARKPADOC SC

Promoció

ONO

Supervisió

Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona

Direcció arqueològica

Maria Pujals Bultó

DADES

info@arkpadoc.cat

C/Rosari, 16 4t-2^a

08017 BCN

J-64871551

MEMÒRIA. Control i seguiment arqueològic al C/ Raset, 17 - 29 (Sarrià - Sant Gervasi, Barcelona).

CODI MUHBA: 07/14

C/Rosari, 16 4t-2^a

08017 Barcelona

NIF: J-64871551

info@arkpadoc.cat

<http://arkpadoc.wordpress.com>

MEMÒRIA: C/ Raset, 17-29 (Barcelona)
CODI MUHBA: 07/14

10 de març a 4 d'abril de 2014

A Barcelona, maig de 2014,

Autores: Maria Pujals / Marta Maragall

ÍNDEX

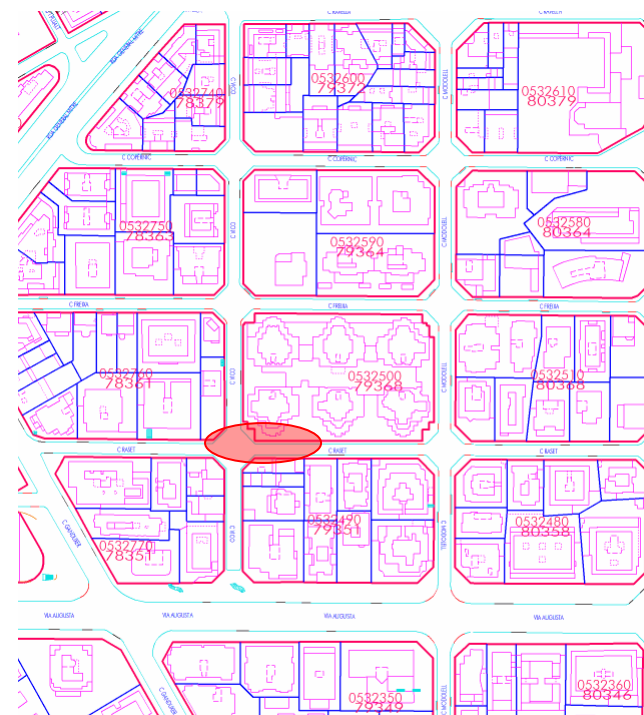
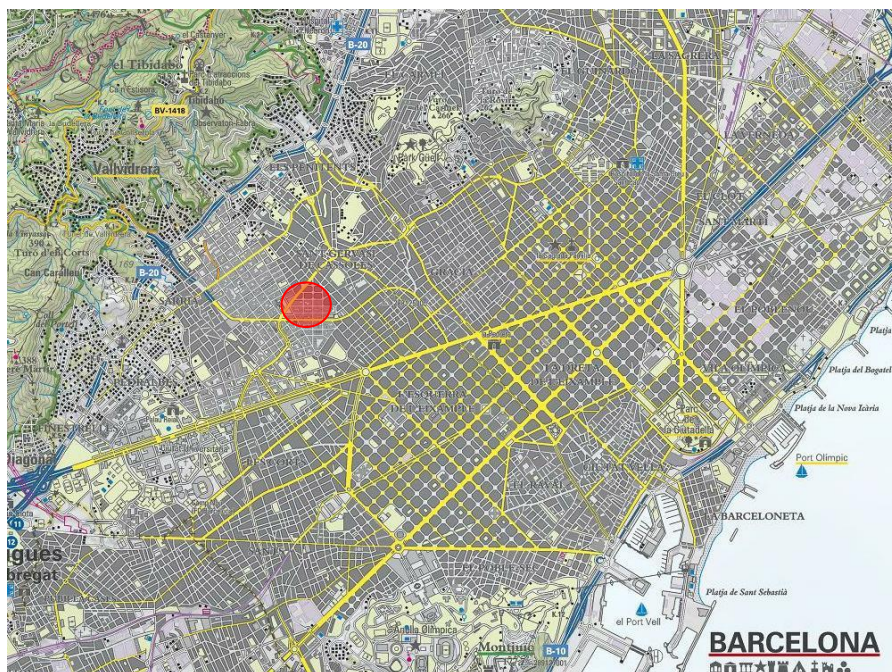
Fitxa Tècnica.	pàg.4
1. Situació.	pàg.5-6
2. Entorn geològic i geogràfic.	pàg.7-9
3. Notícia històrica i antecedents arqueològics	pàg.10-13
4. Motivació i objectius de la intervenció.	pàg. 14
5. Metodologia.	pàg. 15
6. Treballs realitzats.	pàg. 16-17
7. Conclusions.	pàg.18
9. Bibliografia	pàg.19
1. Annexos:	
1. Annex Fotogràfic.	pàg.21-28
2. Annex Unitats Estratigràfiques.	pàg.29-37
3. Annex. Planimetria	pàg. 38

FITXA TÈCNICA

Codi MUHBA:24/11	
Nom de la intervenció	Carrer d'en Raset, 17-29
Municipi	Districte Sarrià - Sant Gervasi, Barcelona
Comarca	Barcelonès
Coordenades UTM ETRS89	E (X): 427799.8m N (Y): 4583369.6m
Alçada	95.5m s.n.m.
Tipus d'intervenció	Preventiva
Resultat de la intervenció	Negatiu
Cronologia	
Dates de la intervenció	10 de març a 4 d'abril de 2014
Arqueòleg/a director	Maria Pujals Bultó
Dibuix de Camp	Maria Pujals Bultó
Infografia	Maria Pujals Bultó
Propietat	
Promoció	ONO
Codi MUHBA	07/14
Superfícies afectada	17,60m ²
Protecció existent	_____

1.-SITUACIÓ

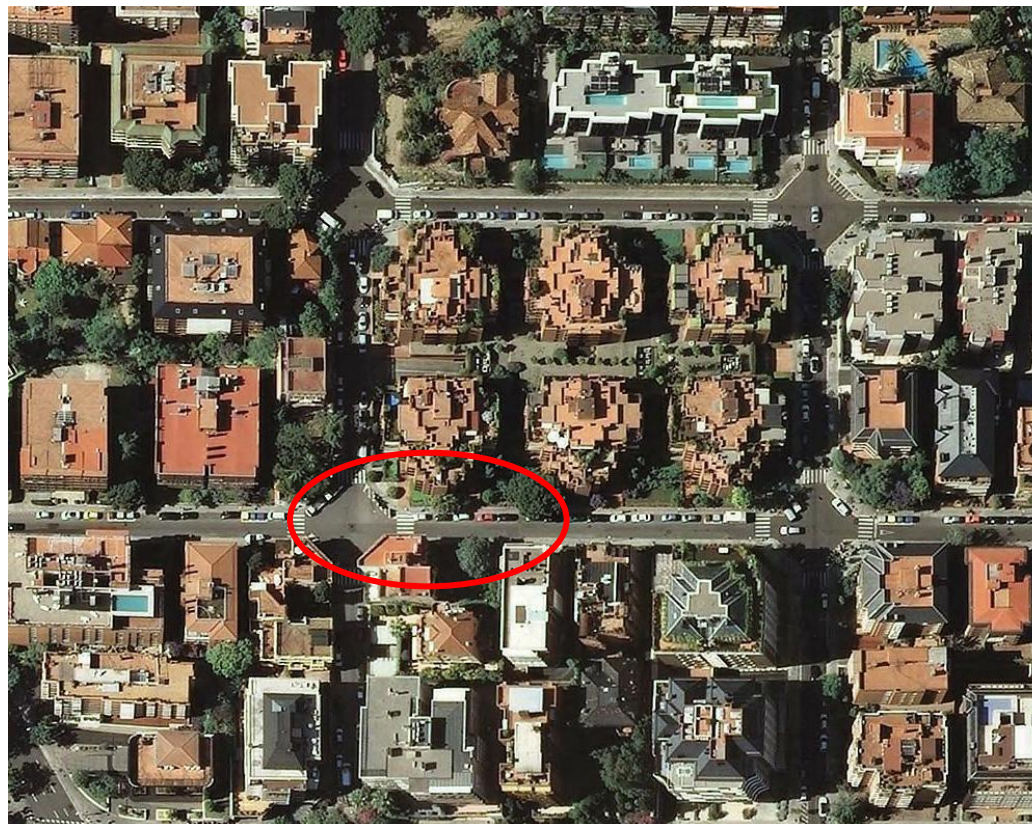
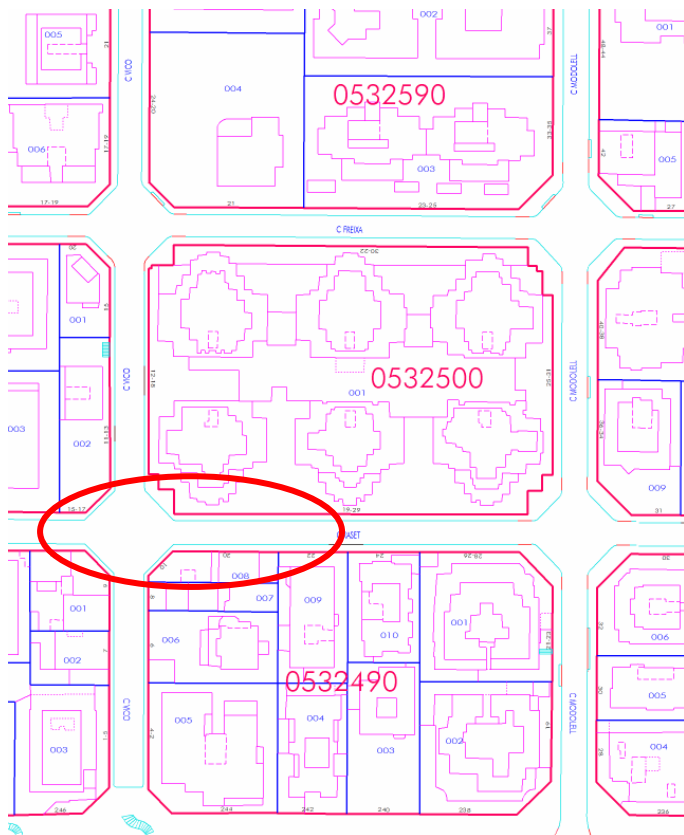
La intervenció arqueològica es va situar a la via pública, entre els números 17 i 29 del carrer Raset, al districte de Sarrià-Sant Gervasi de Barcelona, prop del turó de Monterols.

Imatge esquerra: situació finca del Carrer d'en Raset, dins el Districte de Sarrià- Sant Gervasi.

Imatge dreta: plànol parcel·lari del tram de carrer afectat.

Font: BCNPIC.

Imatge esquerra: Situació en detall del tram de carrer Raset comprés entre els números 17 i 29, dins el Districte de Sarrià- Sant Gervasi (Barcelona).

Imatge dreta: àeria fotogràfica de la situació del tram afectat del carrer Raset.

Font: BCNPIC / ICC.

2.- ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

(CARRERAS CANDI, ed. 1982)

La comarca del Barcelonès, comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut com a Collserola i delimitat pels rius Llobregat i Besòs. Des del punt de vista morfològic, doncs, s'aprecien dues grans unitats, Collserola i el Pla.

A la Serra de Collserola hi trobem una formació de *horst* composta per materials granítics i esquistosos, limitat al nord pel Vallès (Sector central de la Depressió Pre-litoral), a l'est amb el Turó de Roquetes (Besòs), al sud el Turó de Valldaura i a l'oest pel Llobregat.

Quant al Pla, es troba obert a mar i limitat per la Serralada Litoral (composta de llicorelles silurianes assentades en un basament granític) i a migjorn per la falla que segueix ran de mar des de Garraf i turó de Montjuïc fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís catalano-balear, dibuixà el que a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins.

En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, sedimentaren dipòsits marins del qual son testimonis una sèrie de petits i suaus turons (dels Ollers, del Tàber, de les Falsies, de la Bota). La falla es fa visible al Pla ja que si des de Collserola els dipòsits baixen d'una manera continuada, suau i regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura amb la presència d'un salt o esglaó d'uns 20m, clarament visible en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruch, de les Moles o de Jovellanos). Salt aquest que fou aprofitat per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles o a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó que ens trobem un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïns i del corrent litoral.

En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols, però com que la costa ha anat avançant, molts d'aquest, ja no existeixen en l'actualitat tot i que

molts d'ells han continuat vius en els topònims de la ciutat (Banyols a la marina de Provençals, la Llavinera a Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell al Port).

Referent al terme municipal de Barcelona, que és el que ens ocupa en aquest cas, arriba a una extensió de 1.754.900 Ha i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplada limitada al NO per la Serra de Collserola (que culmina a 512 metres amb el Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs.

La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció N-S la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs-Congost-Ter).

Com hem esmentat abans, ens trobem davant d'un territori format a causa de l'acumulació de sediments provinents de les rieres, torrents i deltes dels rius propers a la ciutat així com de sediments marins (és reconegut que en els darrers segles, Barcelona ha guanyat terreny al mar).

En aquesta plana completament urbanitzada destaquen varies zones clarament diferenciades, el nucli antic que correspon a la primitiva ciutat romana damunt del Mont Tàber (15m snm) proper al mar. El nucli de Montjuïc al S, que s'aixeca suaument al pla i que cau bruscament sobre el mar fent-se inexpugnable el seu accés des d'aquesta posició, i els ravals més pròxims que s'originaren entorn aquests nuclis.

Per altra banda, tenim tota una sèrie de nuclis poblacionals que, emergits fora muralles acabaran essent absorbits per la ciutat en una de les seves dues importants crescudes (amb la construcció de les muralles del segle XIII o durant l'expansió del segle XIX. amb la creació de l'Eixample).

A la part més occidental del pla de Barcelona es troba l'antic terme de **Sarrià**, al peu de les primeres elevacions de la serra de Collserola. A occident es trobava limitant amb Esplugues de Llobregat passant pel Coll de les Finestrelles fins als cim de Sant Pere Màrtir i continuava per la carena de la Serra, al límit amb el terme de Sant Just Desvern, fins a Puig Aguilar o Turó d'en Corts; el límit amb Vallvidrera deixava ja el sector més muntanyós i seguia el peu de la muntanya passant per l'actual Peu del Funicular i pel carrer Palafolls fins a arribar al Turó d'en Vilana i seguia l'actual carrer de Ganduxer, fins prop de la Diagonal; el límit sud-oriental, amb les corts de Sarrià, seguia el camí de la Font dels Ocellets (entre el carrer de Manuel Girona i la Diagonal), passava per darrer el Palau Reial i arribava fins a la Torre Melina, sota la

[illegible]

el carrer de Ganduxer, fins a les Corts i a la Travessera de Gràcia. Amb Gràcia i Horta el límit puja per la Via Augusta, l'avinguda del Príncep d'Astúries, la plaça de Lesseps, l'Avinguda de la República Argentina, Vallcarca, camí antic de Collserola i arriba a la Torre de les Aigües. La seva geografia accidentada per rieres, torrents i turons, i el fet que es troba lluny de les principals vies de comunicació del pla de Barcelona, expliquen per què es mantingué amb una escassa població fins fa relativament pocs anys. L'agregació de Sant Gervasi a Barcelona fou l'any 1897, i la de Sarrià el 1921.

3.- NOTÍCIES HISTÒRIQUES I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

L'antic municipi de **Sant Gervasi de Cassoles**, annexionat a Barcelona el 1897, s'estenia per una bona part de l'antic districte III de Barcelona, al NW de la ciutat, entre els municipis, abans també independents, de Sarrià, les Corts de Sarrià, Gràcia i Horta. Actualment forma part del districte de Sarrià - Sant Gervasi, del que l'antic terme abastava aproximadament els actuals barris de Sant Gervasi-Galvany, Sant Gervasi-la Bonanova i, el Putget i Farró.

El nom de Sant Gervasi correspon a l'advocació d'una primitiva capella rural o església, esmentada ja el 987 (en realitat l'advocació era als Sant Gervasi i Protasi, bessons màrtirs) i el de Cassoles ha estat interpretat com a derivat de "cases aïllades" o "soles" (el fogatge de 1359 parla de només set cases), de la possible existència d'unes bòbiles que feien cassoles i encara de casules ("cases petites") o cassoles (segons el rector Gaietà Llaró, que contesta el 1789 al qüestionari que féu Francisco de Zamora). La capella dels sants Gervasi i Protasi ha mantingut l'emplaçament fins a l'actualitat (on hi ha l'església de la Bonanova), i fins al segle XVIII va mantenir també l'advocació principal, ja que s'hi afegí un altar amb una imatge de la Mare de Déu dels Afortunats o de la Bonanova, que acabà desplaçant el culte dels sants bessons. Al voltant de l'església i del camí que hi duia (l'actual carrer de Sant Gervasi de Cassoles) es formà el primitiu nucli del poble.

Les primeres referències al topònim de *Sarrià* les trobem l'any 986, en la documentació històrica, mitjançant la venda d'unes cases situades al terme de Sirriano, feta per *Bonaric* a *Vives*, bisbe de Barcelona. En aquell moment, la població disseminada i dispersa es trobava aglutinada per una sèrie de petites esglésies rurals, parròquies, al voltant de les quals s'aniran configurant els primers nuclis de població medievals. A la baixa edat mitjana, segle XIII, i gràcies a uns privilegis reials atorgats per Jaume I pels quals els "sarrianencs" van tenir dret a batlle propi i gaudien de l'exempció de pagar certs impostos a Barcelona, s'anirà desenvolupant l'incipient municipi. Posteriorment l'any 1326, Bernat de Sarrià adquiria l'alou de Pedralbes per tal de construir un mas i el monestir de Santa Maria de Pedralbes.

Al segle X, Sant Gervasi de Cassoles i la seva església formaven part del terme de Sarrià i en depenien en tots els sentits. Durant l'edat mitjana es construïren diversos edificis tant religiosos com profans, la Torre de Vallblanc (posteriorment Torre de Bellesguard), l'ermita de Sant Medir, el santuari de

Nostra Senyora de Betlem. Al final del segle XV la població vivia encara en masies aïllades enmig de boscos, camps i vinyes, i el nombre d'habitants no era gaire elevat. Entre els segles XIII i XVII Sant Gervasi va patir diversos problemes jurisdiccionals amb Sarrià. El 1714 Sant Gervasi de Cassoles va ser declarat municipi autònom, constituint el primer ajuntament l'any 1727.

Ben entrada l'època moderna Sarrià constituïa el nucli més ric i més poblat del Pla (la població repartida en diferents nuclis oscil·là entre els 2.200 i els 3.800 habitants entre el 1780 i el 1860). Al contrari del que succeí a la major part dels municipis, Sarrià no s'industrialitzà i, per aquesta raó, la seva població va romandre, en termes relatius, més estable. Així és com durant la primera meitat del segle XIX, Sarrià patí un llarg declivi econòmic associat a la pèrdua de valor de l'agricultura en relació amb unes altres activitats com ara la indústria i la urbanització del sòl (especialment a partir de la dècada de 1830), el que donà lloc entre d'altres a l'empobriment d'un bon nombre de petits pagesos emfiteutes (rabassaires).

Sant Gervasi era un territori amb una economia essencialment agrària, sense cap centre de població i depenent del comerç de Barcelona. La població es dedicava a una economia agrícola i rural. El 1842 va experimentar un elevat creixement poblacional. Fins aleshores l'accidentada geografia, amb torrents com el d'en Mandri i turons com el de Monterols va conservar la zona lliure d'indústries. Posteriorment, a finals del segle XIX, s'iniciaren les primeres transformacions urbanes, amb l'obertura de

carrers i places. Els cognoms dels propietaris que parcel·laven solar han quedat reflectits en l'actualitat: Laforja, Santaló, Craywinckel, Calvet, etc..

El 1897 és l'any de l'annexió a Barcelona.

El carrer objecte de la nostra intervenció s'ubica dins el nucli de Sant Gervasi-Galvany, el carrer Raset.

El barri de Sant Gervasi - Galvany ocupa la part baixa de l'antic terme de Sant Gervasi, entre la Diagonal y la Ronda del Mig. El nom de Galvany es va popularitzar quan va adoptar-lo el mercat municipal de la zona, recuperant el de l'antic propietari dels terrenys de l'entorn, Josep Castelló i Galvany. La urbanització del Camp d'en Galvany va iniciar-se el 1866. Es tractava d'uns terrenys a tocar del parc d'atraccions "Turó Park", posteriorment convertit en jardins al 1934 seguint un projecte de Rubió i Tudurí de l'any 1917.

Aquest jardí, juntament amb el de Monterols i el petit parc de Moragues, són les illes verdes d'un barri de marcat caràcter residencial, combinat amb una important activitat comercial i terciària sobretot en el sector més proper a la Diagonal i en l'eix vertical del carrer Muntaner.

Les principals vies de circulació de Sant Gervasi s'havien construït abans que fos agregat a Barcelona (1897), entre les que destaca el ferrocarril de Sarrià construït l'any 1863. Aquesta millora de les comunicacions va anar acompanyada d'una expansió urbanística. En poc més de cinquanta anys havia deixat de ser un petit poble camperol amb algunes torres d'estiu i s'havia convertit en un municipi residencial amb cases pairals, vil·les d'estiu, cases de menestrals, artesans i petits rendistes. Segons el cens del municipi, el 1846 tenia només 376 habitants, i quaranta anys més tard ja havia arribat als 2.000.

Antecedents Arqueològics

En la zona de Sant Gervasi-Galvany on ens trobem, hi ha una sèrie d'intervencions arqueològiques efectuades entre finals del segle XX i principis del XXI que han donat resultats positius en quant a la troballa de restes d'enterraments, adscrits a diferents períodes, i força parcials, però que ens donen uns antecedents prehistòrics que cal tenir en compte per a les futures intervencions que s'hi hagin d'efectuar.

L'antecedent arqueològic més proper a la zona afectada es donà entre els carrers Freixa i Raset, l'any 1891, a la zona del Turó de Monterols, a l'extrem sud-oest¹. Es va localitzar un enterrament d'època baix-imperial que proporcionà una làpida paleocristiana decorada a la part superior amb un crismó amb l'alfa i l'omega dins un cercle flanquejat per dos coloms. Sembla que al mateix lloc es trobaren restes humanes i alguns objectes que no foren recollits.

La inscripció diu textualment:

"HIC REQUIESCIT MAGNUS PUER FIDELIS IN PACE QUI UIXIT ANN III".

L'estudi de les característiques dels formularis i l'escriptura apunten a una cronologia del segle V.

L'any 1917 es va localitzar una estructura d'enterrament interpretada com una sepultura en cista, amb lloses planes de grans dimensions, a l'interior de la qual

¹ <http://cartaarqueologica.bcn.cat/2948>. Codi: Carrers Freixa i Raset/1891.

s'hi varen recollir fragments d'ossos humans. Per altra banda, s'hi varen localitzar dos ganivets de sílex blanquinós. Fou el Dr. Schaeffer qui va efectuar la intervenció arqueològica i entregà les troballes al Dr. Pericot. La datació més probable adscrita a aquestes restes abarca entorn el neolític mig².

Al *Turó del Putget* s'hi va localitzar una sitja i fragments de ceràmica Ibèrica, juntament amb restes constructives d'època indeterminada. Un altre indret amb expectatives de contenir restes arqueològiques ibèriques és al *Turó de Monterols*, aquí van aparèixer fragments de ceràmica ibèrica a nivell superficial.

Intervencions arqueològiques més recents, al carrer Muntaner o al Passatge Hercegovina, donaren resultats negatius en quant a la troballa de restes arqueològiques. Foren intervencions motivades per a l'execució de rases de serveis, de poca profunditat, i amb presència de rebliments de terres corresponents a la configuració urbana del segle XX (NEBOT, N.:2004; HERNÁNDEZ, J.: 2005).

² <http://cartaarqueologica.bcn.cat/2992> Codi: Carrer Muntaner-Copèrnic/1917.

4.- MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ

Segons l'informe perceptiu dels serveis arqueològics del Museu d'Història de Barcelona³ el solar afectat per les obres es trobava ubicat en una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric, per la qual cosa s'havia de realitzar una Intervenció Arqueològica preventiva prèviament a la realització de les obres, d'acord amb la normativa municipal i general en matèria patrimonial.

És en aquest context que, el Servei d'Arqueologia de Barcelona, d'acord amb el promotor del projecte, redacta el Projecte d'Intervenció Arqueològica per tal d'engegar el procés de recerca preventiva necessari per a la localització i documentació de les possibles restes patrimonials que puguin veure's afectades per l'actuació urbanística, amb l'objectiu que marca la Llei 9/93 del patrimoni cultural català i el Decret 78/2002.

³ Servei d'Arqueologia de Barcelona (2014) Projecte d'intervenció arqueològica al Carrer d'en Raset, 17-26. Districte de Sarrià - Sant Gervasi, Barcelona. Inèdit.

5.- METODOLOGIA

Primerament, qualsevol intervenció a Barcelona s'identifica amb un número de codi del Registre d'Intervencions Arqueològiques del Servei d'Arqueologia (MUHBA), el qual consta a tota la documentació, als objectes extrets, als seus embalatges i als documents elaborats. En el cas de la intervenció al carrer d'en Raset, 17-29, li correspon el Codi: **07/14**.

La metodologia emprada es va basar en el control arqueològic de l'obertura d'una rasa per a la xarxa de telecomunicacions per cable. La rasa presentava una dimensió real de 40 x 55 cm, de 44 m de llargada (15 m de creuament de calçada i 29 m a la vorera). La realització d'aquests treballs es va fer amb mitjans manuals.

En el cas de la localització de restes arqueològiques es procediria a la seva excavació i documentació, utilitzant la metodologia adient segons el moment, decidida pel director de la intervenció i amb el vist-i-plau del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona. El sistema de registre que s'utilitza en aquests casos és l'estratigràfic. En el procés d'intervenció s'anaren identificant, numerant i documentant totes les capes de terra diferenciades, registrant les UE's a partir del número 100 en endavant.

Paral·lelament a tot aquest procés, es va anar fent un seguiment fotogràfic de totes les passes que es varen seguir, des de l'inici de l'excavació fins el final de la mateixa.

Per altra banda, es va realitzar el dibuix de la planta de la rasa (E: 1/150), així com de tres seccions en detall de diferents trams de la rasa (E: 1/20).

6.- TREBALLS REALITZATS

El control arqueològic s'inicia el dia 12 de març de 2014 i finalitzà el 18 del mateix mes.

Els treballs varen anar a càrrec del personal de la promotora que executà les obres, en aquest cas la constructora OBREMO S.L. , sota el control i supervisió de l'arqueòloga Maria Pujals Bultó, de l'empresa ARKPADOC S.C.P.

Les dimensions finals de la rasa foren de 44m de longitud per 40 cm d'amplada i una profunditat que oscil·lava entre els 55 i 50 cm. El sistema de treball utilitzat va ser l'habitual en aquest tipus d'intervencions i és va realitzar mitjançant l'utilització de martell hidràulic pel que fa a l'obertura de la rasa i l'utilització de eines manuals per realitzar les tasques de buidatge i reposició final del carrer.

La rasa s'inicià pel seu extrem Est, davant del número 29 del Carrer Raset. En primer lloc es rebaixà el paviment actual, format per panots col·locats a junt seguit i lligats amb morter. Aquests s'assentaven damunt una petita capa de preparació d'uns 5 cm de gruix (UE.100). La cota inicial d'intervenció, corresponent al nivell de circulació actual, era de 95,5m s.n.m.

En el perfil de la rasa, i al llarg de quasi tota la seva longitud, es pogué identificar el límit de la vorera antiga (UE. 101). Aquesta es trobava a una cota de 95,4m. La part localitzada de l'antiga vorera correspon a les grans pedres que en marcaven el final de la zona de vianants i l'inici de la calçada. Les pedres, de forma rectangular, tenien unes dimensions de 60 cm de longitud i d'entre 20 i 12cm d'alçada. L'amplada es desconeix. Les pedres descansaven sobre una capa de preparació formada per sorres fines.

També en el perfil, i sota la vorera antiga, es localitzà la UE 102. Estrat d'argiles terroses, de color taronjosa i textura força compacta.

La rasa excavada coincidí en part amb una antiga rasa de serveis. Es localitzà doncs, un retall (UE. 103) que està farcit per un nivell de reompliment format per la mateixa terra del lloc. En aquest cas, a més de la terra argilosa, trobem fragments de roques disgregades i algun fragment residual de material constructiu (UE. 105). També remarcar la gran quantitat d'arrels existents, sobretot enfront de la part enjardinada de la finca. Aquest estrat es localitza fins al final de la cota d'excavació, de 94,95m s.n.m.

A partir de la zona del pas de peatons i fins al final de la vorera localitzem primer una base de fonamentació de morter, pedres, i desgredant gruixut (UE. 104), d'uns 20 cm de potència i que rebleix el retall UE 116. Sota, localitzem la UE 105, un estrat d'anivellament de sauló .

Al arribar a la calçada es rebaixa en primer lloc l'asfalt del carrer (UE. 108). Aquest es trobava a una cota de 95,45m s.n.m. El gruix del mateix oscil·lava de 6 a 20 cm de gruix. En el primer tram de la calçada, des de l'inici de la mateixa pel seu extrem est i durant 1m de llargada, es localitzà un tros de paviment de llambordes (UE. 109) col·locades a la mescla. Aquestes tenien una mida aproximada de 15 x 6 x 15 cm. S'assentaven sobre un nivell de preparació de graves fines (UE. 110). Les llambordes es trobaven a una cota inicial de 95,39 i una cota final de 95,24m s.n.m. Sota la UE 110, es localitzà la UE 115, un nivell d'argiles terroses, de color taronjosa i textura força compacta. Tant la UE 109, com la 110 i 115 es trobaven retallades per la UE.117, que tenia el seu origen en el moment d'asfaltar el carrer.

A partir del final del tram de llambordes i fins al final de la rasa, la seqüència estratigràfica era sempre la mateixa. Asfalt de la calçada (UE. 108); estrat d'anivellament de graves mitjanes (UE. 111) i de 12-15 cm de gruix; reompliment de argiles terroses i roca desfeta a l'extrem est de la calçada (UE. 112) i terres de color marró clar, amb presència d'alguna pedra però estèril de material ceràmic i material constructiu (UE.113).

Aquests dos últims estrats continuaven més enllà de la cota final de rebaix (94,95m s.n.m.)

Per últim, a l'extrem Oest de la rasa, prop de la caixa de registre (UE. 118) es localitzà a la cota final d'intervenció un servei d'Endesa (UE. 114)

7.- CONCLUSIONS

Aquesta intervenció arqueològica realitzada al carrer Raset, 17 – 29 ha tingut un caràcter preventiu per tal de controlar les possibles restes arqueològiques que poguessin aparèixer derivades de les obres de col·locació d'una xarxa de telecomunicacions d'ONO, dutes a terme per l'empresa OBREMO SL.

La realització de la rasa no ha donat resultats arqueològics positius, tant pel que fa a la localització d'estructures, com pel que fa a la localització de material arqueològic associat.

Com s'ha explicat en línies anteriors, el buidatge de terres, al carrer Raset va seguir principalment, una rasa anterior de cablejat elèctric. De totes maneres en el perfil s'observa la no existència de restes arqueològiques.

Si bé, cal remarcar el fet que en l'extrem Oest de la rasa, més o menys a partir del centre de la calçada, es documenta un nivell de terres aportat, que no guarda semblança amb la resta d'estrats que s'han localitzat al llarg de la intervenció.

Per finalitzar, no es pot sinó esperar futures intervencions arqueològiques que aportin noves dades o complementin els coneixements actuals, que ens permetin avançar en la història d'aquest barri de la ciutat.

8.- BIBLIOGRAFIA

BOSCH GIMPERA, P., 1920. "Sepulcres de la meitat sud de Catalunya. Sepulcre de Barcelona", Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans (1915-1920), VI, Barcelona, pp. 467.

MAYER, M., 1991. "L'epigrafia de Barcino per a la història de la ciutat", Història de Barcelona, Barcelona, pp. 107-137.

PALET I MARTÍNET, JOSEP MARIA. Estudis i memòries d'Arqueologia de Barcelona. Estudi territorial del pla de Barcelona. Estructuració i evolució del territori entre l'època iberoromana i l'altmedieval segles IIIac.- X-XIdc. Centre d'Arqueologia de la ciutat, Institut de Cultura.

PERICOT GARCÍA, L., 1944. "La Barcelona antigua", Barcelona a través de los tiempos, Ed. Mercedes, Barcelona.

PERICOT GARCÍA, L., 1960. "Los primeros vestigios de habitación en Barcelona: La sepultura de la calle de Muntaner", Cuadernos de Arqueologia e Historia de la Ciudad, Ajuntament de Barcelona - Museu d'Història de la Ciutat, Barcelona, pp. 17-20.

PERICOT GARCÍA, L., 1944. "La Barcelona antigua", Barcelona a través de los tiempos, Ed. Mercedes, Barcelona.

DD.AA. Els barris de Barcelona. Volum II. Sants- Montjuïc, Les Corts, Sarrià - Sant Gervasi. Edita Enciclopedia Catalana. Ajuntament de Barcelona.

DD.AA. Gran geografia comarcal de Catalunya. El Barcelonès i el Baix Llobregat. Edita fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 1982.

– Internet:

BCNPIC <http://www.bcn.es>

Carta Arqueològica de Barcelona <http://cartaarqueologica.bcn.cat/>

Institut Cartogràfic de Catalunya <http://www.icc.es/>

MEMÒRIA. Control i seguiment arqueològic al C/ Raset, 17 - 29 (Sarrià - Sant Gervasi, Barcelona).

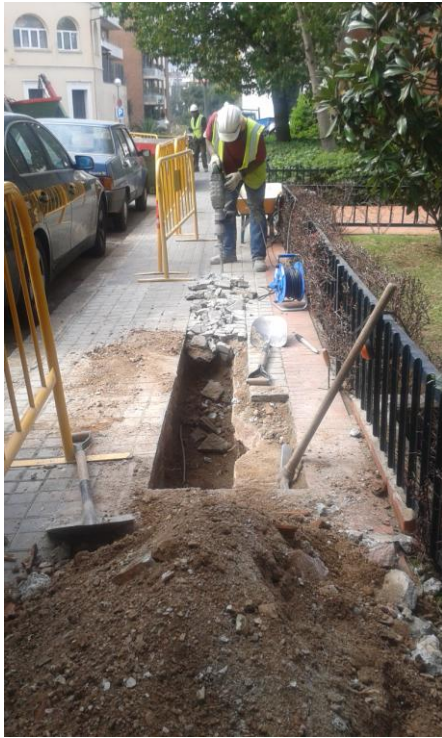
CODI MUHBA: 07/14

.

ANNEXOS.

9.- ANNEX 1. INVENTARI FOTOGRÀFIC

- 1).- Fotografia de l'estat de la rasa en els inicis dels treballs de control arqueològic.
- 2).- Imatge en detall de la vorera antiga localitzada (UE. 101).
- 3).- Fotografia de la cota final de rebaix.
- 4).- Fotografia de la cota final de rebaix. Detall del servei localitzat.
- 5).- Rasa finalitzada amb els tubs de PVC ja col·locats.
- 6).- Detall del tram de rasa del final del carrer, davant pas de peatons.
- 7).- Obra finalitzada. Extrem est de la rasa.
- 8).- Treballs de rebaix del tram de rasa de la calçada.
- 9).- Detall del tram de paviment de llambordes localitzat (UE. 109).
- 10).- Detall de la estratigrafia de la rasa en el seu tram de calçada.
- 11).- Detall del paviment de llambordes desmuntat.
- 12).- Rasa en el tram de calçada.
- 13).- Detall de la rasa pel seu extrem oest. Detall de l'estratigrafia.
- 14).- Final de la rasa. Extrem Oest. Connexió amb la caixa de registre UE. 118
- 15).- Final de la obra.

*1) Inici dels treballs de control arqueològic
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC*

*2) Imatge en detall de la vorera antiga
localitzada (UE. 101)
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC*

3) Fotografia de la cota final de rebaix.
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

4) Fotografia de la cota final de rebaix.
Detall del servei localitzat.
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

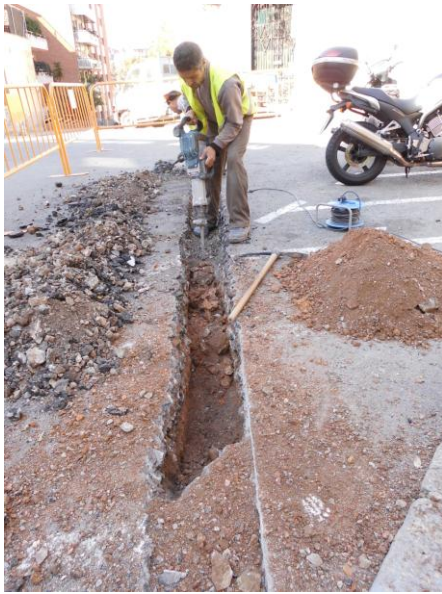
5) Rasa finalitzada amb els tubs de
PVC ja col·locats.
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

6) Detall del tram de rasa del final del carrer, davant pas de peatons.
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

7).- Obra finalitzada. Extrem est de la rasa.
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

8).- Treballs de rebaix del tram de rasa de la calçada.

Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

9).- Detall del tram de paviment de llambordes localitzat.

Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

10).- Detall de la estratigrafia de la rasa en el seu tram de calçada.

Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

11).- Detall del paviment de llambordes desmuntat.

Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

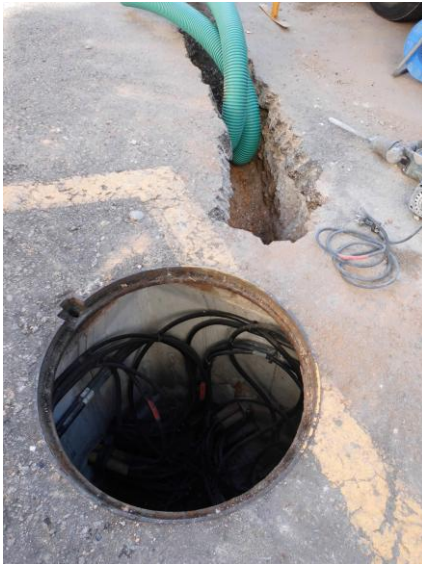

12).- Rasa en el tram de calçada.

Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

*13).- Detall de la rasa pel seu extrem oest. Detall de l'estratigrafia.
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC*

*14).- Final de la rasa. Extrem Oest. Connexió amb la caixa de registre UE. 118
Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC*

15).- Final de la obra.

Autora: Maria Pujals - ARKPADOC SC

10.- ANNEX 2. INVENTARI d'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.

LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.

Número	Descripció
100	Nivell de circulació del carrer. Vorera.
101	Nivell de circulació antic. Vorera.
102	Reompliment de terra.
103	Retall. Rasa serveis.
104	Fonamentació rampa escala.
105	Nivell de reompliment. Sauló
106	Caixa registre ONO. Serveis.
107	Nivell de reompliment. Jardí finca.
108	Nivell de circulació. Asfalt carrer.
109	Nivell de circulació antic. Paviment de llambordes.
110	Nivell de reompliment. Sauló.
111	Nivell d'anivellament. Graves.
112	Nivell d'anivellament. Argiles terrosses i roca desfeta.
113	Nivell d'anivellament. Terres.
114	Serveis.
115	Reompliment de terra.
116	Retall.
117	Retall.
118	Caixa registre ONO. Serveis.

FITXES UE's

ESTRATS

UE.102	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de reompliment. Estrat d'argiles terrosses, de color taronjosa i textura força compacta.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Cobert: 101 Igual a: 115	
INTERPRETACIÓ:	Reompliment de terres.
CRONOLOGIA:	Indeterminada

UE.105	
DESCRIPCIÓ:	Reompliment del terreny amb sauló de gra mitjà, de color marró fosc, net.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Farceix: 103 Cobert: 100 S'adossa a: 101	
INTERPRETACIÓ:	Reompliment per anivellar el terreny. Associat a la construcció del pas de vianants.
CRONOLOGIA:	segle XX.

UE.107	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de reompliment. Terres.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Tallat per 106 Cobert: Cobreix:	
INTERPRETACIÓ:	Jardins de la finca.
CRONOLOGIA:	Època contemporània, segle XX.

UE.110	
DESCRIPCIÓ:	Reompliment del terreny amb sauló de gra mitjà, de color marró fosc, net.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert: 115 Cobreix: 112	
INTERPRETACIÓ:	Nivell de preparació del paviment de llambordes (UE. 109).
CRONOLOGIA:	segle XX.

UE.111	
DESCRIPCIÓ:	Reompliment. Graves.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert: 108 Cobreix: 112	
INTERPRETACIÓ:	Reompliment del terreny amb una capa de graves de gra mitjà-gran per preparar la calçada abans d'asfaltar (UE. 108).
CRONOLOGIA:	Època contemporània, segle XX.

UE.112	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de reompliment.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Farceix: Cobert: 111 S'adossa: 113	
INTERPRETACIÓ:	Estrat de reompliment de terres argiloses amb gran presència de roca disgregada.
CRONOLOGIA:	Indeterminada

UE.113	
DESCRIPCIÓ:	Reompliment. Terres.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert: 111 S'adossa a: 112	
INTERPRETACIÓ:	Reompliment del terreny amb una capa de terres soltes de color marró clar. Presència de pedres. Absència de material ceràmic o constructiu.
CRONOLOGIA:	Segle XX

UE.115	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de reompliment. Estrat d'argiles terrosses, de color taronjosa i textura força compacta.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Cobert: 110 Igual a: 102	
INTERPRETACIÓ:	Reompliment de terres.
CRONOLOGIA:	Indeterminada

ESTRUCTURES POSITIVES

UE.100	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de circulació del carrer. Vorera.
Tècnica Constructiva	Panots col·locats a junt seguit i lligats amb morter. De 20 x 20 i 4 cm de gruix. Col·locats sobre un estrat de preparació, de morter de ciment i de 2-3 cm de gruix.
Dimensions	Tot el carrer.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert: S'assenta en: S'adossa a:	101, 105
INTERPRETACIÓ:	Nivell de circulació actual.
CRONOLOGIA:	s.XX.

UE.101	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de circulació antic. Vorera antiga.
Tècnica Constructiva	Pedres més o menys escairades de 60 x 20cm i 60 x 12 cm, Col·locades en fila sobre un petit estrat d'anivellament de uns 5cm de gruix.
Dimensions	No determinada durant la intervenció. Identificat al llarg de tot el tram de rasa excavada en la vorera, aproximadament 13m.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert: S'assenta en:	100 102
INTERPRETACIÓ:	Nivell de circulació anterior al actual. Límit de l'antiga vorera.
CRONOLOGIA:	Principis s.XX.

UE.104	
DESCRIPCIÓ:	Fonamentació de morter i desgreixant de gra gruixut que anivella el terreny per a la col·locació del pas de vianants.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Farceix a: 116 Cobert: 100	
INTERPRETACIÓ:	Fonamentació de la rasa del pas de vianants.
CRONOLOGIA:	segle XX.

UE.106	
DESCRIPCIÓ:	Serveis
Tècnica Constructiva	Maons posats a trencajunt i lligats amb morter de calç
Dimensions	Caixa rectangular de 1,10 x 1,10 m per 80 cm de profunditat. Mides interiors de 70 x 70 cm.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Talla a: 107	
INTERPRETACIÓ:	Serveis. Caixa de registre de la xarxa de telecomunicacions d'ONO.
CRONOLOGIA:	S.XXI

UE.108	
DESCRIPCIÓ:	Asfalt
Tècnica Constructiva	Asfalt compacte
Dimensions	Tot el carrer
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Farceix a: 117 Cobreix: 109,111 Tallat per: 118	
INTERPRETACIÓ:	Calçada
CRONOLOGIA:	S.XX

UE.109	
DESCRIPCIÓ:	Nivell de circulació antic.
Tècnica Constructiva	Paviment de llambordes col·locats a la mescla. Llambordes de 15 x 6 x 15 cm.
Dimensions	No determinada durant la intervenció. Tram localitzat de 1 x 0,40 m.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Tallat per: 117 Cobert per: 108 S'assenta en: 110	
INTERPRETACIÓ:	Nivell de circulació antic. Calçada anterior a l'actual.
CRONOLOGIA:	Finals s.XIX – principis s.XX.

UE.114	
DESCRIPCIÓ:	Serveis
Tècnica Constructiva	Maons col·locats en fila
Dimensions	No determinada durant la intervenció.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert per: 108 Talla a: 112	
INTERPRETACIÓ:	Serveis endesa
CRONOLOGIA:	s.XX.

UE.118	
DESCRIPCIÓ:	Serveis
Tècnica Constructiva	Maons posats en trencajunt i lligats amb morter de calç
Dimensions	Caixa rectangular de 1 x 1m per 1,20m de profunditat. Mides interiors de 70 x 70 cm. Tapa circular de 60 cm de diàmetre.
SEQÜÈNCIA FÍSICA: Igual a: Cobert: Talla a:	108, 111, 112
INTERPRETACIÓ:	Serveis. Caixa de registre de la xarxa de telecomunicacions d'ONO.
CRONOLOGIA:	S.XXI

ESTRUCTURES NEGATIVES

UE.103	
DESCRIPCIÓ:	Retall. Rasa serveis.
Dimensions	No determinada.
SEQÜÈNCIA FÍSICA:	
Cobert:	100
Talla a:	102
INTERPRETACIÓ:	Rasa serveis. Cablejat llum.
CRONOLOGIA:	s. XX.

UE.116	
DESCRIPCIÓ:	Retall.
Dimensions	No determinada.
SEQÜÈNCIA FÍSICA:	
Cobert:	100
Talla a:	102
INTERPRETACIÓ:	Rasa de col·locació de la rampa del pas de vianants.
CRONOLOGIA:	s. XX.

UE.117	
DESCRIPCIÓ:	Retall.
Dimensions	No determinada.
SEQÜÈNCIA FÍSICA:	
Cobert:	108
Talla a:	109, 110, 115
INTERPRETACIÓ:	Rasa de l'obra per asfaltar el carrer
CRONOLOGIA:	s. XX.

3.- ANNEX. PLANIMETRIA

01.- PLÀNOL DE SITUACIÓ. A3 E: 1/1000

02.- PLANTA. A4 E: 1/150

03.- SECCIONS. A4 E: 1/20